

ПРОГРАМА РОЗВИТКУ
кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності
економічного факультету
Центральноукраїнського національного технічного університету
на 2023–2027 роки

Загальні положення

Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності функціонує у складі економічного факультету як один з основних підрозділів і здійснює підготовку фахівців за освітньо-професійними та світньо-науковими програмами з економіки та менеджменту за освітніми рівнями «бакалавр», «магістр», «доктор філософії» за спеціальністю «Економіка», «Менеджмент», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Публічне управління та адміністрування», форми навчання – денна та заочна.

Свою місію кафедра бачить у підготовці фахівців, які володіють комплексом сучасних загальних та фахових компетентностей, теоретичних і практичних знань, умінь і навичок щодо забезпечення ефективного соціально-економічного розвитку організацій шляхом сприяння впровадженню на них інноваційних процесів та підвищення конкурентоспроможності на основі світових та європейських стандартів.

Метою роботи кафедри є забезпечення високої якості освітньої діяльності, підготовка висококваліфікованих фахівців з економіки, менеджменту, публічного управління, адміністрування та комерційної діяльності в організаціях, конкурентоспроможних на динамічному ринку праці, постійне підвищення наукового потенціалу.

Історія кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, як і інших кафедр економічного факультету, починається з 1988 р., коли у складі економічного факультету розпочала роботу кафедра економіки праці та менеджменту. З моменту заснування і до 1 вересня 2012 року її очолював доктор економічних наук, професор, заслужений працівник народної освіти України, відмінник народної освіти України, академік Академії економічних наук України Фільштейн Леонід Михайлович.

У своїй діяльності колектив кафедри спирається на славетну історію Університету, традиції класичної університетської освіти, високу репутацію та власні конкурентні переваги, які формувалися та накопичувалися багатьма роками. Це безцінний інтелектуальний капітал всього колективу, результат спільно сформованих цінностей, єдність знань, досвіду та іміджу. Зусилля кафедри знаходять своє втілення у результативних наукових дослідженнях та публікаціях статей у міжнародних наукометричних базах даних, в авторських програмах обов'язкових навчальних дисциплін, унікальних навчальних програмах нових курсів, які розроблені та викладаються студентам у циклі

вибіркових дисциплін.

На даний час навчання фахівців на кафедрі здійснюється в рамках спеціальності «051. Економіка» (освітньої програми «Управління персоналом та економіка праці»), «073. Менеджмент» (освітньої програми «Менеджмент», «Управління фінансово-економічною безпекою», «Менеджмент бізнес-організацій»), «076. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (освітньої програми «Організація комерційної діяльності в сфері послуг та торгівлі»), «281. Публічне управління та адміністрування» для бакалаврату та магістратури. Ці навчальні програми складаються з оригінальних спецкурсів, розроблених на кафедрі, практичних занять, зокрема, наукових семінарів та тренінгів.

Кафедра забезпечує викладання понад 50 дисциплін, серед яких: «Менеджмент», «Логістика», «Організація праці», «Економіка праці та соціально-трудова відносина», «Управління персоналом», «Консалтинг», «Операційний та виробничий менеджмент», «Корпоративне управління», «PR-менеджмент», «Адміністративна та інноваційна діяльність», «Господарські та правові важелі регулювання діяльності організацій», «Управління конкурентоспроможністю», «Адміністративний менеджмент», «Антикризове управління підприємством», «Економічна та фінансова безпека підприємства», «Управління змінами», «Глобальна економіка», «Методи подолання корпоративних конфліктів», «Психологія управління», «Електронна комерція» та ін.

У складі кафедри – 21 викладачів. 17 викладачів мають наукові ступені, серед них – 3 професори, 2 доктори економічних наук. Науково-педагогічні працівники кафедри є авторами та співавторами монографій, навчальних підручників, наукових статей у фахових виданнях України та статей у міжнародних наукометричних базах (зокрема: Scopus, Web of Science, Index Copernicus); входять до складу спеціалізованих вчених рад нашого університету та інших наукових і навчальних установ України, є членами редколегій вітчизняних наукових фахових журналів; успішно керують аспірантами, виховують переможців Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт з економіки.

Головним орієнтиром роботи кафедри є формування у майбутніх фахівців професійних компетенцій, вміння нарошувати та ефективно використовувати свій фаховий потенціал, будувати своє майбутнє і досягати найкращих результатів у професії, ставати лідерами на підприємствах та в організаціях.

Підґрунтям для розробки програми розвитку кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності є Закон України «Про вищу освіту», «Про освіту», внутрішні Положення Університету: «Про організацію освітнього процесу», «Про організацію наукової, науково-технічної діяльності Університету», «Про порядок проведення конкурсного відбору на

заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Університету», Статут Центральноукраїнського національного технічного університету та інші нормативно-правові акти, які регулюють освітню діяльність закладів вищої освіти. Виходячи з цього, стратегічними напрямами роботи кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності є:

- підвищення якості підготовки висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців на основі використання інноваційних підходів щодо змісту та організації підготовки бакалаврів, магістрів, докторів філософії;

- забезпечення сучасного рівня якості викладання навчальних дисциплін викладачами кафедри, впровадження у навчальний процес новітніх технологій та методик викладання;

- збагачення програм навчальних дисциплін, які викладаються на кафедрі, використанням результатів науково-дослідної роботи;

- забезпечення діяльності спеціалізованого комп'ютерного класу для викладання тренінгових курсів, що формують фахові компетентності у студентів;

- поглиблення співпраці з роботодавцями та підприємцями на постійній основі шляхом укладання договорів про співпрацю з вітчизняними підприємствами та міжнародними компаніями про проходження практики, стажування студентів освітніх програм кафедри, проведення захисту Випускних кваліфікаційних робіт на підприємствах;

- активізація публікацій науково-педагогічних працівників кафедри у виданнях, що входять до складу міжнародних науково-метричних баз даних, в т.ч. Scopus, Web of Science;

- залучення студентів до наукових досліджень шляхом активізації роботи наукових гуртків, участі студентів у всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт;

- розробка комплексної програми стажування викладачів у провідних компаніях, науково-дослідних установах НАН України та зарубіжних університетах;

- розширення міжвузівських та міжнародних наукових зв'язків, реалізація принципів мобільності в освітній діяльності викладачів, аспірантів, студентів.

1. Кадровий склад кафедри та його розвиток

Станом на 1 липня 2023 р. на кафедрі економіки, менеджменту та комерційної діяльності працює 21 науково-педагогічний працівник: 2 доктори наук, або 10 %, кандидатів наук – 15 осіб, або 71 % (з них 1

професор, доцентів – 11 осіб, старших викладачів – 3), асистентів – 4, або 19 % до загальної кількості науково-педагогічних працівників кафедри. У всіх науково-педагогічних працівників кафедри спеціальність і кваліфікація відповідають дисциплінам, які вони викладають.

Підвищення якісних характеристик кадрового складу кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності на найближчий період планується через отримання вчених звань: професора – В'юник О.В. (2023 р.), доцента – Андрощук І.О., Кіріченко О.В., (2023 р.), Корнеєва Т.С. (2024 р.), захист кандидатської дисертації ас. Доренської А.О. (2025 р.), ас. Коваленко С.В.(2026 р.), ас. Тушевської Т.В. (2027 р.).

2. Навчальна та навчально-методична робота

Пріоритетним завданням у сфері навчальної та навчально-методичної роботи є підвищення якості підготовки фахівців на основі впровадження у навчальний процес затверджених в Університеті освітньо-професійних та освітньо-наукових програм підготовки фахівців з менеджменту, управління персоналом та економіки праці за спеціальностями «Менеджмент» та «Економіка», з комерційної діяльності та публічного управління за спеціальностями «Підприємництво торгівля та біржова діяльність» та «Публічне управління». З цією метою передбачається:

- впровадження освітніх стандартів нового покоління, вдосконалення інформатизації та комп'ютеризації навчально-виховного процесу;

- забезпечення якості освітніх програм, за якими здійснюється підготовка студентів денної та заочної форм навчання, шляхом узгодження описів із затвердженими стандартами вищої освіти;

- розширення кількісного та вдосконалення якісного складу дисциплін, викладання яких здійснюється іноземною мовою, з метою інтеграції до єдиного Європейського освітнього простору;

- подальший розвиток бакалаврських та магістерських програм з урахуванням кластерного підходу до формування професійно-орієнтованих циклів навчальних дисциплін вільного вибору студентів, що передбачає введення нових навчальних дисциплін;

- розробка освітньої програми для підготовки студентів за дуальною формою освіти з метою подолання розриву між теорією і практикою, освітою й виробництвом, та підвищити якість підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців у рамках нових організаційних форм навчання;

- постійне оновлення навчально-методичного забезпечення викладання дисциплін, а саме: підготовка та публікація навчально-методичних комплексів, робочих зошитів та кейсів, практикумів та тренінгів,

у тому числі, іноземними мовами;

- участь викладачів та студентів кафедри у програмах академічної мобільності;

- регулярний перегляд робочих навчальних програм з метою врахування вимог роботодавців та сучасної економічної ситуації у країні та їх оприлюднення на веб-сторінці кафедри;

- поглиблення співпраці кафедри з роботодавцями, використання їх ресурсів для підвищення інтелектуального, кадрового та матеріального забезпечення навчального процесу, залучення їх представників до роботи в екзаменаційних комісіях, активізація роботи із захисту випускних кваліфікаційних робіт студентів ОС «Бакалавр» та «Магістр» на підприємствах;

- постійне вивчення вимог ринку до рівня кваліфікації фахівців з економіки, менеджменту, комерції та публічного адміністрування, систематичне проведення аналізу стану працевлаштування випускників, забезпечення зворотного зв'язку з роботодавцями, організація зустрічей з випускниками кафедри та факультету;

- впровадження у навчальний процес сучасних форм самостійної роботи з метою підвищення зацікавленості та активної участі студентів у науково-практичних національних та міжнародних конференціях, стимулювання їх до науково-дослідного пошуку та публікаційної активності;

- постійне сприяння участі студентів кафедри у Всеукраїнських та міжнародних конкурсах наукових студентських робіт, Всеукраїнських фахових олімпіадах, конкурсах бізнес-проектів тощо;

- підвищення професійної кваліфікації викладачів, проходження стажування та активна участь у науково-просвітницьких заходах з метою впровадження у навчальний процес прогресивних методів викладання;

- розширення бази підприємств для формування стабільних партнерських відносин кафедри з роботодавцями щодо забезпечення проходження переддипломної практики та стажування студентами кафедри.

Забезпечення якості освітнього процесу

З метою покращення освітніх програм підготовки бакалаврів та магістрів з менеджменту, управління персоналом та економіки праці, організації комерційної діяльності та публічного управління, в цілому освітньої діяльності, здійснювати такі заходи щодо забезпечення якості освітнього процесу на кафедрі:

- дотримуватись основних критеріїв оцінювання якості освітньої діяльності, що визначаються ліцензійними умовами та вимогами до акредитації щодо кадрового складу кафедри; наукових досягнень

професорсько-викладацького складу, що забезпечує реалізацію освітньо-наукової, освітньо-професійної програм; навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення навчального процесу;

- формувати звіти самооцінювання освітньої діяльності під час підготовки до проходження акредитації, в яких відображено не лише реалізація діяльності кафедри, а й висвітлено слабкі та сильні сторони її роботи із подальшими можливостями та загрозами;

- запровадити внутрішній моніторинг якості підготовки бакалаврів та магістрів за освітніми програмами кафедри відповідно до міжнародних та національних стандартів якості освіти вищої освіти на основі розширення прав та підвищення відповідальності за організацію моніторингу гарантів освітніх програм, здійснювати систематичне обговорення результатів моніторингу на засіданнях кафедри; вирішувати питання про доцільність запровадження нових освітніх програм та закриття освітніх програм, що не витримали перевірки часом;

- сприяти розробці на кафедрі із залученням економістів-практиків, що працюють на підприємствах, комплексних контрольних завдань для перевірки рівня досягнення програмних результатів навчання на основі оволодіння студентами кафедри загальними та професійними компетентностями, визначеними освітніми програмами;

- вивчати прийнятний в українських реаліях успішний досвід розбудови систем забезпечення якості у зарубіжних університетах; сприяти проходженню стажування викладачів у зарубіжних університетах з метою вивчення внутрішніх та зовнішніх систем забезпечення якості освітнього процесу та обговорювати ці питання на засіданнях кафедри;

- продовжити проведення відкритих занять викладачів та взаємовідвідування з наступним їх обговоренням на кафедрі з метою підвищення якості освітнього процесу та обміну педагогічними досягненнями викладачів;

- розробити, постійно оновлювати та виконувати план підвищення кваліфікації викладацького складу кафедри за рахунок їх стажування у провідних вітчизняних та зарубіжних наукових та навчальних центрах; підвищення ефективності стажувань та посилення контролю за результатами стажування;

- забезпечувати розміщення та регулярне оновлення на сайті Університету Інформаційного пакету кафедри, до складу якого входять описи всіх освітніх програм, описи всіх навчальних дисциплін (практик, робіт, проектів) українською й англійською мовами, що сприятиме установленню прозорих процедур прийняття рішень і формуванню атмосфери відкритості в здійсненні освітнього процесу.

3. Науково-дослідна робота

Науково-дослідна робота кафедри економіки менеджменту та комерційної діяльності спрямована на використання наукового потенціалу науково-педагогічних працівників кафедри для розвитку економічної науки шляхом здійснення наукових досліджень і розробок та запровадження їх як у навчальний процес, так і в практичну діяльність.

Сприяти відкриттю індивідуальних НДР викладачів кафедри в напрямах, які є актуальними для забезпечення розвитку економіки України, зокрема, пов'язаних з: розвитком інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств; розвитком корпоративного управління та корпоративної культури, корпоративної соціальної відповідальності; формуванням ефективного конкурентного середовища та реалізації основних засад конкурентної політики; підвищенням конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах глобалізації. Завданнями кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності у науково-дослідному напрямі є:

- виявлення і підтримка нових перспективних напрямів індивідуальних наукових досліджень викладачів, генерація нових знань та їх постійне впровадження в навчальний процес та в практику соціально-економічної діяльності підприємств та організацій; публікація монографій та статей за результатами досліджень;

- продовження практики проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Конкурентоспроможна модель інноваційного розвитку економіки України»;

- сприяння роботі науковців кафедри з підготовки дослідницьких проектів та участі в українських та міжнародних конкурсах на отримання грантів;

- підвищення рівня підготовки наукових кадрів і вдосконалення діяльності аспірантури й докторантури шляхом посиленого контролю за підготовкою і якістю дисертацій та здійсненням наукового керівництва; організація міжкафедральних обговорень дисертаційних робіт;

- розвиток міжнародного наукового обміну шляхом: стажування викладачів, студентів та аспірантів у провідних закордонних навчально-наукових центрах; запрошення провідних зарубіжних учених для виступів та читання лекцій з перспективних і проблемних напрямів розвитку підприємств, управління та фінансової безпеки організацій; участь науково-педагогічних працівників кафедри в міжнародних наукових конференціях поза межами України;

- створення наукових профілів викладачів кафедри в ORCID, Google

Академія, ResearchGate та активізація роботи щодо підвищення їхнього рейтингу та індексу цитування;

- впровадження нових наукових результатів у навчальний процес, формування змісту освіти на основі новітніх наукових і технологічних досягнень;

- відбір підготовленої молоді для навчання в аспірантурі з підготовки докторів філософії;

- залучення до наукової діяльності обдарованої студентської молоді; продовження роботи студентського англomовного гуртка «CHALLENGE»;

- підвищення публікаційної активності студентів, у тому числі в рамках написання кваліфікаційних робіт;

- проведення роботи щодо покращення публікацій викладачами кафедри статей у фахових виданнях, та виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз даних, в т.ч. Web of Science, SCOPUS;

- забезпечення активної участі студентів, молодих учених кафедри у конкурсах на отримання премій, винагород та заохочень різного рівня, зокрема, премій та грантів Президента України, премій Кабінету Міністрів України, премій Національної та галузевих академій наук України.

4. Міжнародні зв'язки

Важливим сучасним завданням діяльності кафедри в умовах посилення глобалізаційних процесів є розширення міжнародної складової у науковій та навчально-методичній роботі, інтернаціоналізація навчального процесу завдяки налагодженню тісніших міжнародних зв'язків, гармонізація освітніх програм із зарубіжними закладами вищої освіти.

Основні завдання кафедри у сфері міжнародного співробітництва визначено такі:

- активне використання зв'язків зі студентами, стажерами – випускниками кафедри, які навчаються та працюють у зарубіжних університетах та бізнес-школах, для спільної наукової діяльності, участі в міжнародних конкурсах;

- формування спільних наукових програм, консорціумів для отримання грантів на проведення наукових досліджень;

- скеровування щороку кращих студентів, аспірантів, науково-педагогічних працівників кафедри для участі в конкурсах на стажування, навчання і проходження практики до зарубіжних ЗВО та за міжнародними програмами стажування студентів та викладачів;

- збільшення кількості курсів, що викладаються англійською мовою, на основі узгодження назв нових дисциплін з планами іноземних ЗВО;

- забезпечення інформаційної та організаційної підтримки викладачів

кафедри щодо проходження закордонних стажувань;

– пошук партнерів для написання спільних статей з іноземними викладачами в міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science.

5. Виховна робота

Суспільні цінності та духовні орієнтири освіти і науки є основою розвитку демократичного громадянського суспільства. Відповідно до Рекомендації Комітету Ради Європи з питань освіти і дотримуючись у навчальній діяльності принципу розвитку особистості, кафедра виконує виховну місію, яка полягає у формуванні гармонійної особистості, спроможної повноцінно реалізуватися в сучасному глобальному полікультурному, інформаційно-перевантаженому світі. Кафедра проводить значну виховну роботу серед студентів і цілеспрямовано працює над формуванням у майбутніх фахівців рис відповідальності за обрану спеціальність, вміння нарощувати свій фаховий потенціал, орієнтуватися у ринковому середовищі, виховання морально-етичних принципів та норм поведінки і спілкування. Велика відповідальність за це покладається на кураторів академічних груп.

Основними шляхами підвищення ефективності роботи у цій сфері є:

– активізація процесів підвищення національної свідомості, вивчення традицій та історії міста, села, країни загалом, формування поваги до державного прапора, герба, гімну, ознайомлення з кращими зразками рідної культури, повне використання культурних можливостей м. Кропивницький;

– активна участь у святкуванні загальнодержавних, університетських та факультетських свят: посвяти в першокурсники, містерії, випускних вечорів, днів Університету й економічного факультету та інших культурних заходів, які проводяться на факультеті та університеті;

– відвідування кураторами (не менше двох разів на семестр) гуртожитків, де проживають студенти кафедри; періодичне запрошення старост груп на засідання кафедри з метою доведення необхідної інформації до студентів, а також відомостей про стан справ у студентських колективах;

– здійснення кураторами академічних груп постійного моніторингу успішності студентів та відвідання ними занять, проведення регулярних зустрічей завідувача кафедри зі студентами щодо покращення поведінки під час проведення культурно-масових та спортивних заходів факультету та університету;

– залучення студентів до професійно-орієнтаційної роботи з метою формування якісного формування контингенту студентів спеціальності шляхом проведення презентацій, форумів, участі у виставках, організації дня

відкритих дверей;

– налагодження ефективного зворотного зв'язку з випускниками кафедри для поширення університетських цінностей та взаємодопомоги як у подальшому кар'єрному зростанні, так і для встановлення зворотного зв'язку з метою корегування освітнього процесу та фінансової підтримки з боку випускників.

6. Профорієнтаційна та пропагандистська робота

Здійснення різних напрямів і форм планомірної професійно-орієнтаційної роботи сприяє популяризації та підвищенню конкурентоспроможності освітніх послуг університетів, формує сприятливий імідж кафедри, факультету та університету в освітянському просторі і дозволяє залучати до навчання обдаровану молодь. Задля цього кафедра має систематично забезпечувати:

– розширення форм профорієнтаційної діяльності кафедри, зокрема організація конкурсів серед учнів шкіл з різноманітних проблем інноваційного розвитку підприємств, запровадження науково-популярних лекторіїв викладачів кафедри для школярів, виступи з презентаціями переваг навчання на освітніх програмах кафедри;

– активна робота професорсько-викладацького складу кафедри в роботі Малої академії наук;

– організація моніторингу зовнішнього середовища діяльності кафедри, в тому числі вакансій на ринку праці з урахуванням сфер майбутньої діяльності фахівців з економіки, менеджменту, комерції та адміністративної діяльності;

– популяризація освітніх ресурсів і продуктів кафедри з використанням соціальних мереж;

– систематичне ведення сторінки кафедри на сайті економічного факультету;

– оновлення презентаційних матеріалів про кафедру.

Завідувач кафедри економіки,
менеджменту та комерційної діяльності,
кандидат економічних наук,
доцент

Рябоволик Т.Ф.